

Handläggare
Carolina Morales
Telefon: 08-508 25 146

Till
Socialnämnden
2016-10-25

Betänkande SOU 2016:44 Kraftsamling mot antiziganism

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen

Gillis Hammar
förvaltningschef

Veronica Wolgast Karlberg
avdelningschef

Sammanfattning

Kommissionen för antiziganism har haft regeringens uppdrag att åstadkomma en kraftsamling i arbetet mot antiziganism och att överbrygga den förtroendeklyfta som finns mellan den romska gruppen och samhället i övrigt.

Kommissionen lämnar i betänkandet SOU 2016:44 ett antal rekommendationer till regeringen. Kommissionen framhåller att regeringen tydligare än idag behöver använda sin styrande makt och de medel som står till buds för att kränkningar av romers mänskliga rättigheter ska upphöra. Regeringen behöver i sitt arbete säkerställa att det fortsatta arbetet präglas av reell romsk delaktighet och inflytande.

Förvaltningen ställer sig i stort sett positiv till kommissionens förslag och anser att kommissionen har lyckats belysa frågan utifrån olika perspektiv med förslag på åtgärder på olika nivåer.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet för yttrande till socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden, kulturnämnden, utbildningsnämnden, stadsledningskontoret, rådet för mänskliga rättigheter och till stadsdelnämnden Skarpnäck. Remisstiden sträcker sig till 3 november 2016.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet 19 oktober och funktionshinderrådet har haft möjlighet att behandla ärendet 20 oktober.

Ärendet

Tjänsteutlåtandet innehåller en kortfattad redogörelse av betänkandet och dess förslag. Betänkandet i sin helhet finns att hämta under adress

<http://www.regeringen.se/contentassets/b76e2b51299b42eba2c360c58f0754f7/kraftsamling-mot-antiziganism-sou-201644>

Kommissionen för antiziganism har haft uppdraget att åstadkomma en kraftsamling i arbetet mot antiziganism och att överbrygga den förtroendeklyfta som finns mellan den romska gruppen och samhället i övrigt. Antiziganism är den särskilda rasism som romer utsätts för.

Uppdraget har varit att utifrån kunskap om antiziganism och dess påverkan på många romers livsvillkor förmå ansvariga aktörer att inta en mer aktiv hållning i arbetet mot den diskriminering och vardagsrasism som romer möter i det svenska samhället.

Kommissionen har också haft uppdraget att följa utvecklingen och sammanställa de granskningar och åtgärder som vidtagits av olika aktörer när det gäller frågan om registrering av romer på etnisk grund.

Kommissionen lämnar i betänkandet SOU 2016:44 ett antal rekommendationer till regeringen. De tar sin utgångspunkt i kommissionens övergripande slutsats att det i stor utsträckning saknas styrning och kontinuitet både i politiken och i initiativ från andra aktörer. Kommissionen framhåller att regeringen tydligare än idag behöver använda sin styrande makt och de medel som står till buds för att kränkningar av romers mänskliga rättigheter ska upphöra. Regeringen behöver i sitt arbete säkerställa att det fortsatta arbetet präglas av reell romsk delaktighet och inflytande.

Erkännande av antiziganism

Antiziganismen påverkar många romers möjligheter att vara en del av befintliga strukturer. Diskrimineringen påverkar romers tillgång till bostad, utbildning, arbetsmarknad, socialtjänst och hälso- och sjukvård.

Kommissionen menar att det är viktigt att det vidtas åtgärder som markerar att majoritetssamhället tydligt tar avstånd från och tar ansvar för den antiziganism som romer utsatts för. Kommissionen föreslår att statsministern bör framföra en officiell ursäkt för de historiska övergrepp som romer har utsatts för. För att ursäkten ska bli trovärdig behöver den framföras som ett led i ett framtidsytande arbete för att förhindra kränkningar av romers mänskliga rättigheter.

Ett sätt att förhindra återupprepning är insatser som bidrar till att synliggöra Sveriges antiziganistiska historia och romers historia och närvaro också i andra avseenden. Därför föreslår kommissionen att regeringen säkerställer tillgången och spridningen av skolboken och vitboken samt i lämplig form ser över möjligheten att inrätta minnesmärken och minnesdagar.

Det finns ett stort antal ortnamn som anspelar på antiziganism. Kommissionen föreslår att regeringen initierar en utredning med uppdrag att ta ställning till en framtida hållning i synen på sådana namn och beteckningar.

Kommissionen framhåller att skånepolisens massregistrering av romer har fått allvarliga konsekvenser när det gäller romers tilltro till möjligheterna att kunna hävda sina mänskliga rättigheter, och har vidgat förtroendeklyftan mellan romer och majoritetssamhället. Kommissionen anser att regeringen bör se till att de återstående frågor som romer har om registreringen får tillfredsställande svar. Det rättsliga skyddet mot registrering på etnisk grund bör också ses över för att förhindra att en upprepning sker. Rättsliga processer är en verkningsfull metod för att motverka antiziganism och är också normerande. Mot denna bakgrund bör regeringen verka för att Diskrimineringsombudsmannen (DO) i högre utsträckning utreder anmälningar om diskriminering och att dessa i större utsträckning än i dag prövas av domstol. Likaså bör regeringen verka för att anmälningar till polisen om hatbrott i högre utsträckning utreds och lagförs. Dessutom bör dessa myndigheter förstärka sina främjande insatser och vara en starkare aktör mot kränkningar.

Romers erfarenhet av diskriminering och bristande tillgång till rättigheter i Sverige kan inte ses isolerat från det som sker i andra delar av Europa. För att effektivisera arbetet mot antiziganism i Europa anser kommissionen att regeringen bör verka för att det tillsätts en särskild representant inom EU med resurser och befogenheter att samordna och intensifiera unionens insatser för romers mänskliga rättigheter.

Styrning av åtgärder mot antiziganism

Kommissionen rekommenderar regeringen att i sin styrning av statliga förvaltningsmyndigheter lägga vikt vid åtgärder som motverkar antiziganism. Genom en tydlig myndighetsstyrning om vad regeringen vill uppnå i arbetet mot antiziganism och genom kontinuerlig uppföljning, finns det goda förutsättningar att också få underlag för att utvärdera insatserna.

Genomgång av hur ekonomiskt stöd har fördelats visar att det är befogat att vidta åtgärder i syfte att öka det statliga stödet till romska organisationer. Därutöver bör bidragsgivande myndigheter ges i uppdrag att se över arbetssätt som kan bidra till att öka fördelningen av verksamhetsstöd till romska organisationer.

Kommissionen rekommenderar regeringen att i det fortsatta arbetet med att genomföra strategin för romsk inkludering överväga hur myndigheter som får uppdrag inom strategin kan få ett ökat stöd. Flera av de myndigheter som har uppdrag inom strategin efterlyser ett forum för kontinuerligt erfarenhetsutbyte.

Center för romska frågor

I betänkandet rekommenderar kommissionen regeringen att påbörja ett arbete med att inrätta ett nationellt center för romska frågor. Centret bör bedriva ett arbete för att driva på en kunskapsutveckling om antiziganism och dess konsekvenser. Andra uppgifter för centret bör vara att följa upp, bevaka och utvärdera insatser av aktörer som har en roll i att motverka antiziganism samt att komma med förslag på lämpliga åtgärder. Vidare bör centret verka för att det genomförs aktiviteter som syftar till att stärka romsk kultur och språk. Centret bör också ha i uppgift att ge råd och stöd till romer om vart de kan vända sig för att hävda sina rättigheter. Centret bör ges formen av en statlig nämnd, i vilken romer är väl representerade.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig i stort sett positiv till kommissionens förslag och anser att kommissionen har lyckats belysa frågan utifrån olika perspektiv med förslag på åtgärder på olika nivåer.

Förvaltningen instämmer i att frågan även bör ses i ett större sammanhang, och att det är viktigt att arbeta med frågan även i andra delar av Europa. Kommissionens förslag om att tillsätta en särskild representant inom EU med resurser och befogenheter att samordna och intensifiera unionens insatser för romers mänskliga rättigheter, kan enligt förvaltningen vara ett bra sätt att effektivisera arbetet mot antiziganism.

Förvaltningen delar kommissionens uppfattning om att kunskap om Sveriges antiziganistiska historia och romers historia är ett sätt att förhindra att återupprepning sker, och anser därför att tillgång och spridning av skolboken och vitboken är viktig.

Förvaltningen vill poängtera vikten av romsk delaktighet och inflytande för att åstadkomma förändring och bidra till egenmakt. Förvaltningen ser därför positivt på att kommissionen lyfter det som en central del i arbetet.

I stadens arbete i riktningen *ett Stockholm för alla* är det nödvändigt att på olika nivåer vidta åtgärder för att alla medborgare ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället. Stockholms stad är en av fem kommuner som utsetts till utvecklingskommun inom romsk inkludering. Staden vill ta fram och implementera en egen strategi för romsk inkludering med fokus på områdena utbildning, arbetsmarknad, socialtjänst, demokrati och civilsamhällets organisering. Socialförvaltningen kommer att bidra i arbetet och har inlett ett samarbete med stadens nya samordnare för romsk inkludering.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

Remiss av betänkande SOU 2016:44 Kraftsamling mot antiziganism